

БЪЛГАРСКИ ВЕСТНИК

брой 9. година VII. 30 ноември 2001 г. Будапеща, Унгария

Министър-председателят на Република България Симеон Сакскобургготски в Унгария

От 9 до 11 ноември българският министър-председател Симеон Сакскобургготски направи посещение в Унгария. Той участва в международната – трилатерална – среща на представители на около 60 държави по въпросите на сигурността в света след терористичния акт срещу САЩ на 11 септември т. г.

На 9 ноември министър-председателят посети Българското републиканско и Столично българско самоуправление на ул. "Лоняи" 41. С него бяха българският посланик в Унгария Светлозар Панов, унгарският посланик в България д-р Бела Коложи и съветникът на българското посолство Емил Гендов. Симеон Сакскобургготски бе сърдечно посрещнат от председателя на Републи-

(Симеон Сакскобургготски с членовете на БРС)

канското самоуправление Димитър Цуцуманов и председателя на Столичното самоуправление Владимир Енчев, както и от членове на самоуправленията.

Димитър Цуцуманов накратко запозна госта с унгарската политика за малцинствата и историята на българското самоуправление, като акцентира върху сегашната му дейност. След това той предостави думата на Симеон Сакскобургготски, който разказа за положението в България и работата на новото правителство. На министър-председателя бяха зададени въпроси, свързани с политиката на България относно Македония, с работата на правителството по отношение на малцинствата в България, относно честването на Празника на репресираните от комунизма в България, засегнаха се въпроси на здравеопазването и раждаемостта.

В края на срещата от името на самоуправленията заместник-председателят Виолета Фратер, Клара Сидеров от Дебрецен и председателят Димитър Цуцуманов връчиха подаръци на високия гост.

Той покани министър-председателя на България да гостува на самоуправленията и българската общност в Унгария по време на неговото официално посещение в Будапеща през следващата година.

Симеон Сакскобургготски благодари за радушното посрещане и изрази своето задоволство от възможността отново да е в Будапеща. Той каза, че трябва да бъдем благодарни на унгарските власти за тяхната политика към малцинствата и да се гордеем, че сме българи и нашият дух, макар и далеч от Родината, е повишен.

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

Гостуването на Симеон Сакскобургготски в Унгария

Интервю с министър-председателя на Р България

България има нов президент

Радители на българо-унгарското приятелство

За вашата красота

Цар Иван Александър

Уважаеми Читателю!

В миналия брой на "Български вестник" споделих някои мисли с Вас, породени в мене от поместени в районния печат материали, отнасящи се пряко за нас българите. Поемам риска, че мога и да Ви отегча, но бих искал да продължа още малко разсъжденията си в тази посока. Повод за това обаче сега е един вестник, който се издава също тук в Будапеща, вестник, така да кажа, с българска проблематика, който благодарение на усилията на неговата редакция, стига до всички българи в Унгария. А смятам, че се чете и от унгарци и от българи не владеещи български, тъй като се списва на двата езика. Осведоменият читател вече разбира, че става въпрос за вестник "Български културен форум", издание на едноименното "Дружество за българска култура в Унгария", както е отбелязано в него. Вестникът излиза вече втора година, по един брой на всяко тримесечие, с оскъдни средства. Веднага искам да кажа, че няма да анализирам изданието, не съм специалист, пък и знаей, че има читатели, на които ще се хареса и обратно – на които няма да се хареса. Това си е в реда на нещата. Вестникът е такъв какъвто е. И слава Богу, че не всички мислим по един и същ начин. Иначе сигурно светът би бил много скучен. Но като човек, който, ако не се вземе за нескромно да кажа, активно участва в живота на българите в Унгария, като гражданин, който вярва в демократичното право всеки свободно да казва това, което мисли и не на последно място като българин, който иска да запази своя "род и език", аз искам да кажа, че съм доволен, че на нас, уважаеми Читателю, се предлага още един духовен продукт, плод на усилията на група българо-ентузиастични, които искат да ни информират за културния живот на нашата общност тук, да останат верни на себе си и на вечната роля на българския интелектуалец да бъде носител на нравствени и културни ценности. Погледнато от този ъгъл смятам, че вестник "Български културен форум", е нужен на всички нас. Специално за мене обаче той ми е потребен и не само като информативно четиво, а най-вече, за да ми покаже и вдъхне вяра в духовния ръст и богатство на българската общност в Унгария, в способността ѝ да се самообогатява и развива. И аз му желая успех! А що се отнася до мнението на всеки отделен читател, давам му правото да преценява според разбиранията и вкуса си. Само бих му припомнил, че никога няма запазено право върху истината.

Димитър Цуцуманов

(Симеон Саксбургготски с членовете на БРС)

След посещението в Българското републиканско самоуправление министър-председателят Симеон Саксбургготски се срещна с възпитаниците и преподавателите на Българо-унгарското средно езиково училище "Христо Ботев".

Новината за посещението на г-н С. Саксбургготски в училището беше приета радушно и от учителите и от учениците. Срещата бе оценена като голяма чест за възпитаниците на училището.

Седмичата преди 9 ноември премина при ентузиазъм и трескава подготовка на едно достойно и подобаващо за личността на премиера посрещане. Дух на оживление и любовничество изпълниха сградата на БУСЕУ "Христо Ботев".

Петъчният следобед бе кульминацията на подготовката. От обяд (фойето на училището бе огласено от звуците на популярни български песни. Посрещането на министър-председателя се превърна в истински празник за възпитаниците на най-старото българско училище в чужбина.

Празнично облечени, построени във фойето на сградата, ученици, учители и родители очакваха с въл-

нение пристигането на г-н Саксбургготски. По стара българска традиция той бе посрещнат с хляб и сол под звуците на одобрителни възгласи и ръкопляскания. Директорът на училището г-н Златан Тодоров приветства почетния гост с радушно българско "Добре дошли!"

Кратка музикална програма, включваща песни като: "Де е България", "Край Босфора", "Пътнико свиден", изпълнена от ученички от унгарски произход, трогна всички присъстващи.

Премиерът изрази удовлетворението си от запазенния български дух далеч от пределите на България и благодари за вълнуващото посрещане. Краткият му престой завърши със снимки и доброжелателни ръкопляскания. На най-настойтелните премиерът с усмивка на устата раздаде автографи.

Оживлението и възбудата от срещата с тази легендарна за България личност продължи с приятелски разговори и след приключването и. Всички си пожелаха бъдещи по-продължителни срещи с г-н Симеон Саксбургготски.

Г. Василева

Интервю със Симеон Сакскобургготски за в. "Български вестник"

Господин Министър-председател, как бихте оценили първите 100 дни от управлението на Вашето правителство?

След победата на изборите от м.юни оглавих правителство, което работи много усилено. При все, че цял живот съм работил, сега работя много повече от това, което смятах че мога да върша. Последните месеци са изключително напрегнати. Това се дължи и на огромните очаквания в обществото, които има към нас. Аз, като рационален човек смятам, че заедно с скипа ми трябва да оправдаем оказаното доверие. Обществото у нас обикновено има голям ентузиазъм, но той много бързо изчезва. Ние сме в началото на нещо много важно за бъдещето на нашата страна. Това е едно огромно предизвикателство за всички, които имаме щастието да участваме в него.

Първата Ви визита като Министър-председател на България беше в Брюксел. Това е ярко доказателство за решимостта на страната ни да стане член на НАТО и Европейския съюз. Какво ще кажете, получихте ли отговор на въпросите, които зададохте на ръководителите на страните членки?

Действително така подготвих работите, че моята първа визита да води до Брюксел. Ясно е, че пътят ни към Брюксел не само че няма обратна посока, ами е и приоритет за моето правителство. Отговорите, които получих, са доста по-положителни, може да се каже, дори обнадеждаващи в известен смисъл от това, което предполагах. Контактите бяха много активни, интересни, делови. В главната квартира на НАТО почувствах също интереса и подкрепата на деветнайсетте посланици и смятам, че като цяло посещението може да се окаже като много положително и гравивно.

При създалата се ситуация след терористичния акт срещу САЩ смятате ли, че ще има изтегляне на военните части от територията на Косово и Македония и заместването им с такива от страите, съседни на Македония и Югославия? Какво ще е евентуалното участие на България в една такава акция?

Това са теми, които засягат други страни и други решават. Колкото до участието на наши войници, може би би имало необходимост от охраняване, да речем, на американска шаб квартира или командване, но нашето участие би било на съвсем символично ниво...

Централно място във Вашата предизборна кампания зае

моралната основа и почитността във всичко. Какво е Вашето лично мнение за онези политици и участници в обществения живот, които "промениха цвета си"?

Вероятно има и такива хора, които се стремят да останат на повърхността, но се надявам това да бъдат единични случаи, които по една или друга причина да отпаднат или пък наистина лоялно да служат на нашата кауза.

От името на нашите читатели в Унгария и по света "Български вестник" благодарите за времето, което отделихте за този разговор, желаем Ви много здраве и успехи в трудната, но благородна мисия за благо на Родината.

ГЕОРГИ ПЪРВАНОВ – ПРЕЗИДЕНТ

Партийният президент Георги Първанов обещава да води надпартийна политика

София, 18 ноември (БТА)

Четиридесет и четири годишният кандидат-президент на "Коалиция за България" Георги Първанов е представител на младото социалдемократическо крило в реформиращата се Българска социалистическа партия.

Кандидатът за президент на левията оглави БСП след провала на управлението на социалиста Жан Виденов и кризата в партията и държавата от края на 1996 и началото на 1997 година.

И до днес негови съпартийци от крайно лявото крило не могат да се примирят с факта, че Първанов върна мандата за съставяне на правителство на действащия президент Петър Стоянов и с това даде възможност за насрочване на нови парламентарни избори. Самият Първанов оценява този акт като националноотговорно решение, което днес му позволява да заяви, че при спечелване на президентския пост ще поставя националния интерес над партийния.

Вътрешнопартийната му политика успя да направи темата за членството на България в НАТО ако не приемлива, то поне разбираема за съпартийците му. Според лидера на БСП по този въпрос в партията вече няма спор. Първанов смята, че страната трябва да влезе в НАТО със силна и боеспособна армия, а в Европейския съюз – с високи доходи и жизнен стандарт.

Георги Първанов иска президентската институция да се разграничи от политиката и да се обърне към социалните пробле-

ми на българите. Той обещава да остави партийния си билет на гардероба на президентството и да направи "социален прочит" на Конституцията.

Първанов е единственият лидер на парламентарно представена политическа сила, който се включи в надпреварата за президентския пост. Левията реши да го излъчи за свой кандидат след неуспешни преговори с управляващото мнозинство – НДСВ и ДПС за обща кандидатура. "Не мисля, че това е политическо хакарири", коментира тогава той решението на съпартийците си.

След изненадващата победа на първия тур Първанов успя да привлече на своя страна и гласовете на етническите турци.

В началото на тази година Първанов бе инициатор за формиране на широка левоцентристка коалиция, включваща 16 партии и граждански движения. Тя спечели 17,15 на сто от гласовете на българските избиратели на парламентарните избори и получи 48 мандата в 240-членния парламент. Това я нареди на трето място след НДСВ и ОДС.

Първанов е роден на 28 юни 1957 г. в село Сирищник.

Израсъл е в циганската махала на миньорския град Перник и приятелствата от детинство днес му носят подкрепата на Върховното ромско мещере и ромски политически организации. Днес кандидатът за президент живее с жена си и с двамата си сина в панелен блок в краен софийски квартал и голяма част от съседите му отново са роми.

Човекът, който днес дава заявка да влезе в българската

история, е срещнал съпругата си в Историческия факултет. Сега жена му е научен сътрудник в Института по балканистика към Българската академия на науките. Научните интереси на дипломирания историк преди да влезе в политиката са свързани с националния проблем от края на 19 и началото на 20 век и с историята на българската социалдемократия.

От 1981 г до 1989 година Георги Първанов е бил научен сътрудник в Института за социална история. През 1989 г. защитава докторска дисертация на тема "Димитър Благоев и българският национален проблем 1879-1917". Той е автор на две монографии и десетки научни публикации.

През декември 1991 година на 40-ия конгрес на БСП Първанов е избран за член на Висшия съвет (ВС), а два месеца по-късно оглавява Центъра за исторически и политологически изследвания на ВС на БСП. Между 1994 – 1996 г. е бил заместник-председател на ВС на БСП, а след свалянето на Жан Виденов през декември 1996 г. е избран за председател на ВС на БСП. Изборът му за лидер на партията е препотвърден на 43 и 44 конгрес на партията.

Първанов е депутат в 37-то Народно събрание, а в 38-то и 39-то е председател на парламентарната група на левията.

Георги Първанов заяви, че като президент ще работи за европейската и евроатлантическата интеграция на България и за републиканския характер на управлението.

ПРЕЗИДЕНТСКИ ИЗБОРИ В БЪЛГАРИЯ

На 11 и на 18 ноември 2001 г. нашите сънародници в Унгария участваха в изборите за Президент и Вицепрезидент на Република България.

На 11 ноември в 9 ч. сутринта, в изборителната секция, уредена в библиотеката на Българския културен дом, гласува и министър-председателят на Република България Симеон Сакскобурготски.

При първия тур разпределението на гласовете между кандидатстващите двойки беше следното: за П. Берон, Ст. Андреев – 1 глас; за П. Стоянов, Н. Куцкова – 142 гласа; за Б. Бонев, Ат. Железчев – 32 гласа; за Ж. Ганчев, В. Бончев – 3 гласа; за Г. Първанов, А. Марин – 26 гласа; за Р. Инджова, Кр. Илов – 4 гласа. Общо 208 валидни гласа.

При втория тур, (изборителната секция беше уредена в сградата на Българското посолство в Будапеща) се получиха следните резултати: за П. Стоянов, Н. Куцкова – 150 гласа; за Г. Първанов, А. Марин – 79 гласа. Общо 229 валидни гласа.

И при двата тура изборите преминаха при пълен ред и спазване на всички законни разпоредби, извънредни происшествия, инциденти или оплаквания не е имало.

В чужбина са гласували над 15 хиляди българи

Централната изборителна комисия обяви изборния ден за завършил, след като приключи гласуването във всичките 132 секции извън страната. По закон в 48-часов срок ЦИК обяви резултатите от балотажа.

Говорителят на ЦИК Бисер Троянов събщи, че в чужбина са гласували общо 15 929 български граждани. От тях 11 747 или 74 процента са гласували за кандидат-президентската двойка Петър Стоянов – Нели Куцкова, а 4 176 български действителни гласа или 26 процента са в полза на кандидат-президентската двойка Първанов-Марин.

За Първанов са гласували 53.3 на сто

Според обработените протоколи за кандидат-президентската двойка Петър Стоянов – Нели Куцкова са гласували 46.97 процента от изборителите, а за двойката Георги Първанов – Ангел Марин – 53.3 на сто. Това събщи от ЦИК. Изборителната активност е 55.63 процента.

На 15 ноември в Българския културен институт се проведе тържество по случай десетата годишнина на списание "Хемус". Приветствия поднесоха унгарският художник Андраш Чавлек и поетът Пламен Дойнов. В програмата участваха Габриела Хаджикостова, Карой Мейч и Александър Варо.

Присъстваха членове на редакцията и много читатели.

ВЕСТИ ОТ САМОУПРАВЛЕНИЯТА

Пейч

На 19 октомври в параклиса "Св. Иван Рилски" митрополит Симеон в съслужие с отец Стефан Мамаков отслужи Св. Божествена Литургия по повод празника на Рилския светец. Гостите се срещнаха с председателя на Българското самоуправление в Пейч Йордан Бонев, членове на самоуправлението и с наши сънародници, присъствали на църковната служба.

Йордан Бонев

Будапеща, XI район

От 24 до 31 октомври посетителите на галерията "Барток-32" имаха възможност да разгледат изложбата "Българско градинарство на унгарска земя", осъществена от самоуправлението на българите в единадесети район на Будапеща. Целта на изложбата бе да представи по-пълно множеството унгарски книги, статии и изследвания, увековечаващи приноса на българските градинари в Ун-

гария за развитието на унгарското зеленчукопроизводство в последните 140-150 години, както и нововъведенията, прилагани от тях в областта на напояването и модерното интензивно градинарство. Значителна част от изложените материали са написани от унгарски учени и специалисти, които са живяли в пределите на историческа Унгария.

Събирането, изследването, класифицирането и подреждането в хронологичен ред на материалите се осъществи благодарение на упорития и усилен дългогодишен труд на г-жа Райна Симеонова-Харгитаи, която е сътрудник в Националната библиотека "Сеченьи" и

е заместник-председател на българското самоуправление в нашия район.

Представената експозиция бе високо оценена. Получихме и продължаваме да получаваме положителни отзиви от българи и други посетители на изложбата. Българското самоуправление от XV столичен район изяви желание да представи великолепната изложба и потвърди готовността си за сътрудничество с нашето самоуправление.

Илия Маринов

Будапеща, XVIII район

Вече втора година самоуправлението организира курсове по

български език за българи и унгарци от района и цяла Будапеща. Занятията се провеждат всеки вторник и четвъртък от 17.00 часа.

На 21 декември от 18.00 ч. в културния дом "Бела Кондор" ще се проведе празник за Никулден и Коледа. Заповядайте!

Марин Цанов

Будапеща, XXI район

На 27 октомври Българските самоуправления в столичния район "Чепел", Сигетсентмиклош и Халастелек организираха тържество за Димитровден. Слово за празника произнесе Владимир Енчев. В програмата участваха известните унгарски артисти Жужа Чала, Вера Фараго и Габор Харшани, "Малко театро", под ръководството на Габриела Хаджикостова и танцовият състав "Янтра".

Владимир Енчев

Будапеща, XV район

На 16 ноември Българското самоуправление в XV будапещенски район организира "Българска вечер" в културния дом "Пещуйхей". Тошо Дончев откри документалната изложба на Райна Симеонова "Българско градинарство в Унгария", а авторката на изложбата разказа за работата си при нейната подготовка. В програмата участва "Мартеница" с оркестър "Рила" и певицата Роза Банчева. Накрая тържестото завърши с общо българско хоро.

Николинка Саренчева

ВЕНЦИ НА ПРИЗНАТЕЛНОСТ

В навечерието на "Задушница" представители на Българското посолство, Българското републиканско и Столично самоуправление, Българското самоуправление в Пейч, ДБУ и Българското училище, на унгарските държавни власти в Будапеща и Харкань, поднесоха венци пред обелиска на българското военно гробище в Харкань. Прозвучаха националните химни на България и Унгария. Отдадени бяха военни почести.

Уважаеми читатели,

Вероятно мнозина от Вас неотдавна получиха писмо, разказващо "...как от няколко месеца Дружеството на българите в Унгария се опитва да Ви държи в течение на по-важните събития, стремежи се към обективност" и че статията за м. ноември "...редакционната колегия отказва да я публикува".

По-долу се говори за решение на Управителния съвет от 29 октомври 2001 г., с което Дружеството разпраща статията отделно от вестника и получателите се приканват да преценят "...дали става въпрос за злободневни теми или за цензура."

Смятам, че би било едностранно или поне некоректно да Ви бъде диктуван такъв тон, без да знаете за какво става дума. Затова ще се опитам да Ви осведомя за случилото се. Наистина на 15 октомври т.г. г-н Калищов лично ми предаде материала за страницата на Дружеството в "Български вестник". Дори го направи срещу подпис, вероятно очаквайки аз да я загубя или скрия, което – уверявам Ви – не бих си позволила при никакви обстоятелства. След два-три дни говорихме по телефона и аз заявих, че това писание няма да публикуваме. Защо ли? Най-напред, защото е анонимно, или без подпис. Но нека не започваме с края, а видим някои факти.

Целият текст направо казано прилича на доклад на отчетно събрание. Нямам нищо против това, но дискусиата по тази тема на страниците на вестника отдавна приключи. Затова казах и на г-н Танев при нашата лична среща, че това не е актуална информация, още повече, че вестника се разпраща на 1200 адреса, а доколкото знам членовете на ДБУ са някъде около 160-180 души. Значи, "същността и целите на протеклите реформи" засягат само част от читателите. "Български вестник" даде възможност и отрази разгорелите се на отчетно-изборното събрание през 2000 година и след него спорове около Дружеството. Като заключение на тази тема редакцията взе интервю от председателя на ДБУ г-н Танев, в което той изложи всички виждания, цели и стремежи на новото ръководство. (брой 5, 31 май 2001 г.) Казаното там почти дословно се повтаря с написано в този материал. Целта на един вестник е да информира, при това точно и обективно.

Публикуваните данни са стари и неточни: говори се, сякаш част от предишните ръководители не бяха и не са същите като сега. Нима между членовете на сегашния Управителен съвет няма такива, които са участвали и в предишното ръководство? Нима никога не са правени планове за реконструкция на Дома? Нима още по времето на Т.Дончев нямаше събирания на пенсионерския клуб или не се организираха литературни и други вечери и прояви? Нима не по инициатива на самия г-н Дончев започна честването на Гергьовден?

(Тук ми се иска да задам въпроса, колко посетители и интересуваници се имаше на "новите" стари мероприятия? Например на вечерта за Дамян Дамянов?)

Не съм съгласна с така поднесените данни, защото те не отговарят на действителността, или както казах на г-н Танев това е меко казано дезинформация. Нека не влизаме в подробности, защото плочата е доста изтъркана и вече ни проглушаха ушите, но предполагам повечето от членовете на Дружеството си спомнят годините, когато наши българи искаха да наемат хотела и ресторанта, и именно Управителният съвет бе този, който не гласува това. Интересно, как през 2000г. и точно това ръководство разреши въпроса.

За честването на 22 септември мога да кажа, че еднократно или двукратно празнуване на Деня на независимостта не означава все още традиция, по простата причина, че и в България се обяви за национален празник през 1998 година.

Неточността в изписването на самоуправленията, подпомогнали финансово дейността на ДБУ, навеща на мисълта, като че ли има и такива български местни самоуправления, които не го правят и те трябва да бъдат порицани. Това са самоуправлението в 18 район и Българското републиканско самоуправление. Републиканското самоуправление само преди няколко месеца подкрепиха с 2 милиона форинта реконструкцията на Дома.

Явно пишещия (пишещите) "статията" – интересно защо ли иска(т) да останат инкогнито и Ви оставят да се чудите, кой(и) всъщност е той (са те) – смятайки, че изредените неща са недостатъчни, за да убедят читателя в новаторс-

кия стил на сегашното ръководство, продължава(т) да Ви манипулира(т): "Трябва да се отбележи факта, че до ден днешен никой от предишните ръководители на ДБУ не пое отговорността, нито смелостта да изкаже становище..." Уважаеми читатели, това просто е една неистина, защото и г-н Т.Дончев и г-н Д.Цуцуманов, и г-н Г.Иринков, и бившата Контролна комисия (за други официално нямам сведения) на събрания на Дружеството на всеослушание неведнъж са заявявали готовност да поемат своята отговорност за всички добри или лоши страни на дейността си. Най-малкото е некоректно да се говорят такива неща.

А що се отнася до изречението "За определяне на евентуалната отговорност на отделни лица в момента се води процес пред съответните съдебни и държавни органи" това вече е кулминацията на всичко. Сигурни съм, че даже и лаикът в областта на правото ще възкликне: "Та нали пред закона сме равни и докато не се докаже виновността на някого, дотогава той е невинен!" Тогава за какъв процес говорим? Или е по-лесно да оплюем хората. Това на български се нарича публична клевета и долнопробен шантаж. Може би господата с дипломи трябва поне малко да се замислят. Това морален дълг ли е, както се опитват да ни убедят накрая, при това в името на "българското".

Нека бъдем обаче точни: действително, в материала се съдържат една новина. Тя е свързана с останалата за погасяване сума от задълженията на ДБУ. На това с право можем да се изкажем похвално и да поздравим ръководството на Дружеството и преди всичко неговия председател г-н Танев за енергията и предприемчивостта му!

Но не знам защо се говори, че от няколко месеца ДБУ се опитва "да Ви държи в течение" и то "обективно" за събитията. Ако не бяха настоятелните покани от страна на г-н Цуцуманов и г-н Петров и от моя страна, едва ли сега щеше да има страница на Дружеството във вестника. Но това са подробности, уважаеми Читатели.

Колкото до този материал, да, аз бях тази, която отказа той да влезе в ноемврийския брой на "Български вестник". И смятам, че постъпих правилно.

Татяна Кръстева
отг.редактор

ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО В СВЕТИНАТА НА СЛОВОТО БОЖИЕ

Празникът "Въведение Богородично" (21 ноември), който празнуваме и като ден на християнската младеж и семейство извиква пред нас образите на праведните богоотци Иоаким и Ана, светото семейство и изпросената с искрени молитви единствена рожба, благословената между жените Мария, която намери благодат у Бога и роди спасителя на човечеството Исус Христос.

Християнското семейство е дом Господен, с огнище от жива вяра в Бога и дейно благочестие, основано върху тайнството брак, сключен между мъжа и жената пред лицето на Църквата в име Господне.

До идването на Христа, според древните китайци жената няма душа; според будистите – жената е най-презряното същество; според Аристотел – жената е грешка на природата; според мюсюлманина – съветвай се с жена само, когато няма с кого друго; според езичника – жената е необходимо зло, което не изключва продажбата ѝ в робство, а еврейният-талмудист благодари на Бога, че го е създал мъж.

Исус Христос спаси жената, издигна я на подобаващата ѝ се висота, изравни я с мъжа и дори я възвеличи – Мария стана вместилище на Невместимия и по целия тогавашен свят се разнесе: "Няма мъжки пол, ни женски, защото вие едно сте в Христа Исуса" – казва Св. апостол Павел.

Жената-християнка не е робиня, а помощница; не е собственост, а свободна личност. Тя осмисли брака с търпелива и изпълнена с жертвоготовна благост любов, която не познава завист, нито егоизъм, не се сърди и превъзнася, злото бяга от помислите ѝ, жената всичко прощава!

Светото писание ни учи, че мъжът е глава на семейството, с което само подчертава ръководната роля на мъжа, но без

никаква привкусица на ориенталска деспотичност или категоризация на нравствеността и личното достойнство на съпрузите.

Във всеки брак трябва да се почита: Христос в лицето на мъжа и Църквата в лицето на жената. "Вие, мъже, обичайте жените си, както и Христос обикна Църквата и предаде Себе си за нея".

Езическата древност виждаше в детето просто една вещ, с която безконтролно и безотговорно разполагаха бащата и държавата.

Доиде Исус и провъзгласи: "Когато се ражда младенец, достоен човек се ражда на света и даже по-голям член на царството Небесно". Спасителят ни разкри, че детското сърце е най-възприемчиво за тайните на Божието царство, най-плодородната почва за евангелските добродетели и най-святая жив олтар на земята. В християнското семейство децата са дар Божий, поверен залог, за който родителите отговарят пред Бога, който сякаш им е казал: "Вземете това дете и Ми го отгледайте".

Слънцето, под чиято светлина и стоплина се ражда, расте и цъфти всяко дете, са родителите, а силата, която създава, отглежда и запазва живота е майчината любов. Благочестивата майка кърми детето си не само с мляко, но тя го храни и духовно, възпитава го религиозно, моли се заедно с него и за него, дава му да запали свещица и да пусне лентата в църковния дискос или в ръката на нуждаещия се. Тя го учи да говори, от нея то трябва да се научи да се моли. Майката е първообраз на божествената любов: свята, чиста, безкористна, безпределна и постоянна в обичта си. Родителите-християни считат за свещен дълг да посеят в душите на своите деца вяра, благоговение и почитание към Бога, да ги водят в храма при Христа, да ги просвещават в учение и наставление Господне, да пазят Божиите заповеди и църковните традиции. В християнското семейство на

първо място стои добрият пример на родителите, които с думи и дела изпълняват поръката на Исус: "Пример ви дадох, да правите и вие същото, както аз...направих". Това възпитаващо единство у всички членове на християнското семейство ги изпълва с блажена душевна пълнота, израз на която е молитвата.

Вотношенията към родителите си децата в християнското семейство изхождат и се ръководят от петата Божия заповед: "Почитай майка си и баща си, за да ти бъде добре и за да живееш дълго на земята"! Само така децата могат да изповядат Божията справедливост, която е и отплатата им за родителските грижи и осъществява истинската хармония между Бог и човек, изразена с любовта си към ближния.

А и възрастните хора в християнското семейство, които са здравата опора на рода и дома, се радват на почит и уважение. "Стар не се укорява, пред побеляла глава се става и тяхната похвала е страхът Господен", се казва в Св. Евангелие.

Християнското семейство не се затваря в себе си, а е гостоприемно. То никога не забравя думите на Спасителя, който ще каже на Страшния съд: "Странник бях и ме прибрахте". В християнското семейство е непрекъснатата и жива връзката с покойниците. Смъртта, след която няма място за покаяние и заслуги за опрощение, не разкъсва съюза на любов с живите, които чрез ежедневни молитви, панахиди, помени и добри дела се стремят да облекчат задгробната им участ.

Християнинът, знаейки от Св. Евангелие какво е извършил Исус Христос за човека, за семейството и за дома, навсякъде и винаги изповядва: аз и моят дом ще служим единствено на Исуса Христа Богочовека, Сина Божий, който е Пътят, Истината и Живота, взел върху Себе Си греха на света, Съдията над живи и мъртви, благословен во веки! Амин!

ИЗБРАНО Е НОВО ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО

На 18 ноември 2001 г. се проведеха избори за ново Църковно настоятелство при българската църковна община и храм "Св. Кирил и Методий" Будапешта. Избрани бяха: **Иван Цочев, Иван Тютюнков, Донка Молнар, Димитър Кушев, Иван Мицов и Иван Маринов.** За подгласници: **Верка Живкова и Георги Добрев.**

Избрана беше и **Контролна комисия** в състав: **Петя Иванова, Владимир Енчев и Николай Велков.**

За председател на ЦН беше избран **Иван Маринов**, а за председател на КК - **Николай Велков.**

НИЕ БЛАГОДАРИМ:

- На Българското републиканско самоуправление, в лицето на неговия председател **Димитър Цуцуманов**, - за помощта от 1 мил. форинта за обзавеждане на параклиса "Св. Трифон";

- На Българското самоуправление в III будапештенски район, в лицето на неговия председател **Иван Караулиев**, - за помощта от 100 хил. форинта за обзавеждане на параклиса "Св. Трифон";

- На Българското самоуправление в XIV будапештенски район, в лицето на неговия председател **Емил Цочев**, - за подарената на църквата стереоуредба;

- На Българското самоуправление в XXI будапештенски район, в лицето на неговия председател **Владимир Енчев**, - за помощта от 80 хил. форинта за обзавеждане на параклиса "Св. Трифон";

- на българския посланик **Светлозар Панов** и съпругата му **Мариана** - за подарената икона "Св. Георги" на параклиса "Св. Трифон";

- на **Димитър Танев**, председател на Дружеството на българите в Унгария, - за подарения от него на църквата телефакс;

- на **Пенка Елисеева** и **Венета Енчева**, - за подарените стилни покривки за църковните аналой и олтарни завеси;

- на **Катя Младенова**, - за подарените вази за параклиса "Св. Трифон";

- на **Тодорка Удварева**, - за подарения на параклиса килим;

- на **Мина Пап**, за подарените икони на Иисус Христос и на Св. Богородица;

- на **Петър Байчев**, - за подарените рози и четири борчета за засаждане, а заедно с **Димитър Кушев** и за постоянната украса с живи цветя на храма и параклиса;

- на **Пеньо Стойчев**, - за оказаната на енорийския свещеник помощ.

Църковното настоятелство и отец Стефан Мамаков

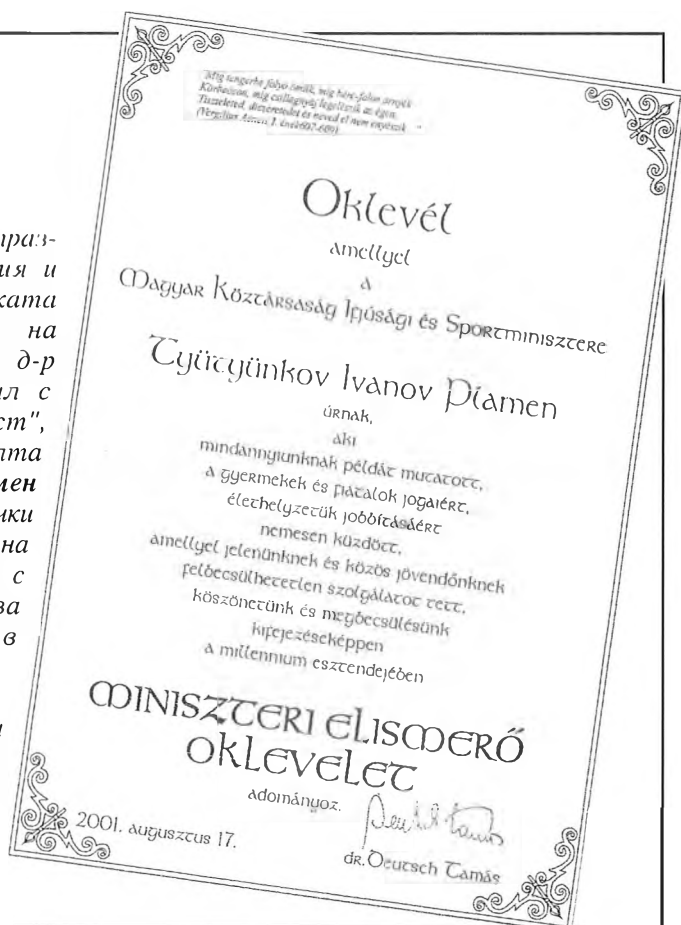

НАГРАДЕН!

По случай националния празник на Република Унгария и Милениума на унгарската държава, министърът на младежта и спорта д-р **Тамаш Дойч**, е наградил с

"Министерска грамота за признателност", придружена със специално изработена за целта бронзова статуетка, нашия сънародник **Пламен Иванов Тютюнков**, "който даде пример на всички ни с благородната си борба за подобряване на живота и правата на децата и младежта, с което допринесе изключително много за настоящето и общото ни бъдеще...", се казва в грамотата.

Републиканското и Столичното български самоуправления най-сърдечно поздравяват **Пламен Тютюнков** с наградата и му желаят по-нататъшни успехи!

Симеон Сакскобургготски сред българите в Унгария

За втори път в Българския културен дом

Наред с официалната си програма българският премиер посвети голяма част от времето си на българите в Унгария и проведе многобройни срещи с тукашните организации.

С широката българска общественост Симеон Сакскобургготски се среща в Българския културен дом. Точно в седем часа на 10 ноември той влезе в залата, приветстван от няколко души. Хора от различни възрасти лично изразиха привързаността си към Симеон, поднасяйки му цветя или снимки за автограф.

Отрупаната с плодове на градинарския труд трапеза в подножието на сцената напомняше за повода на събирането: традиционният есенен празник Димитровден – денят на дялбата, когато приключвал градинарският сезон, хората поделвали печалбата и мнозина се завръщали по родните места.

Тържеството започна с тържествено осветяване, извършено от Негово високоспреосвещенство митрополит Симеон. Пред развълнуваната публика българският министър-председател произнесе кратко слово:

"Уважаеми дами и господа, скъпи и драги сънародници,

Изключително съм радостен, че след девет години съм отново сред вас. Прекрасно си спомням, че именно тук, при нас, българите в Унгария, през 1992 г. за първи път след толкова години принудително изгнание се почувствах така сякаш отново бях в своята родина между истински българи, истински родолюбци. Тогава говорихме за най-важното: за българската църква и за българското училище. През каквито и трудности да

са преминали през това време, те оставят у хората обичта ни към отечеството. Това ни учи седемдесетгодишната история на храма "Св. св. Кирил и Методий". С на-

дежда, че вярата ни ще укрепва ме изпълва красивият нов параклис "Св. Трифон". А срещите ми с българските ученици и българските студенти още веднъж ме убедиха, че истинското богатство на България са нейните хора. Може би не се налага тъкмо пред вас да изповядам и тълкувам обичта и вяността към България, чувствата, които владеят всеки човек, който дълги години живее далече от родината си, но не мога да не акцентирам върху волята да се обича родината. Именно волята за любов към България е онази сила, която те съхранява, която и в най-тежките мигове – далече от нея – ти дава кураж. Дори да си на стотици или хиляди километри от своята родина трябва да знаеш, че ако България е винаги у теб, самият ти, по някакъв възвишен начин си не другаде, а в България.

И това за човек, който е бил петдесет години в изгнание е много-много ценно чувство. Не забравяй родината и родината няма да те забрави. Всички си спомняме онази завладяваща песен по стихове от Иван Вазов, в която се пита: "Де е България?". Тя е там между Дунав и Черно море, между Стара планина и Марица, между Тракия, Мизия и Македония. Но днес към заветните слова на патриарха на българската литература всички ние бихме добавили: България е там, където тупти поне едно българско сърце, където се лее звучната българска реч, където се трудят и живеят достойни българи, където се пеят българските песни и се вият българските хора, където да си българин означава да си честен, трудолюбив и свободен.

Скъпи сънародници, аз съм щастлив и горд, че тук вие с много труд, постоянство и любов сте изградили една малка България и всеки българин, където и да се намира по света знае, че тук в Унгария, благодарение на вашите усилия и на толерантността на унгарския народ винаги може да намери топлина и човешко приятелство. Трогнаха ме срещите, които проведох с ръководствата на вашите организации, разговорите с мнозина от вас, живият интерес към всичко, което се случва в нашата страна. Днес България е тръгнала по нов път и аз ще бъда много радостен и признателен, ако всички българи по света заедно продължим по него.

Благодаря ви много."

Динамичните изпълнения на танцовите състави "Росица" и "Янтра" повдигнаха градус на

настроението и отново демонстрираха, че любовта към родното е завладяваща, когато е подплатена с висок професионализъм.

Специално за случая бе открита и изложбата "Двете християнства", която проследява вековните връзки между източния и западен клон на християнството, съжителствали дълго време в страните на Средна и Източна Европа. Автор на изложбата е Етеле Киш, специалист по история на изкуството в Унгарския национален музей. Тя бе открита от Ишван Перцел, професор по средновековна история в Средно-европейския университет в Будапеща.

След откриването на изложбата Симеон Сакскобургготски напусна тържеството, поради официална заетост.

Вечерта продължи с постановката на Малко театро "Фолклор-

на магия и изпълнения на танцовия състав "Янтра". Възбудената публика обаче трудно се съсредоточаваше дори и при тези познати на всички и любими изпълнения.

Преди тържеството министър-председателят на Република България Симеон Сакскобургготски се срещна с Управителния съвет на Дружеството на българите в Унгария. Високият гост бе запознат с някои от задачите, които стоят пред българската общност тук. На срещата бе поставен въпросът за статута на българския свещеник в Будапеща, за приетия през миналата година закон за българите в чужбина и необходимостта от създаване на световна организация на българите, за издаването на българо-унгарски речник. Особено внимание бе обърнато на предс-

тоящата реконструкция на Културния дом, за което представителите на Дружеството потърсиха съдействието на министър-председателя.

Симеон Сакскобургготски изрази задоволство, че вече за втори път посещава БКД и с радост забелязва, че духът, който познава от преди девет години, се е запазил и дори е още по-висок от предишния път. Той изрази увереност, че "ако всички си подадем ръка и всеки в своя си занаят, отговорност, ведомство, бюро и т.н. помогне, реши и се включи в едно общо усилие, България ще промени физиономията си много бързо и ще се превърне в страна, в която ще е хубаво да се живее". В отговор на поставените му въпроси министър-председателят изрази надежда, че в България ще се намерят дарители, които да подпомогнат реконструкцията на БКД. С. К.

РАДЕТЕЛИ НА БЪЛГАРО-УНГАРСКОТО ПРИЯТЕЛСТВО

ЛАЙОШ ХАДНАДЪ (1951–1996)

На 24 ноември 2001 г. той щеше да е на 50 години. А вече пет години не е между нас. Много рано остави в скръб един ученолюбив син, грижовна съпруга и много български и унгарски приятели. А което приживе постигна, за да си смомняме сега с още по-голяма признателност и обич за него, е онова, което направи за българо-унгарското приятелство, за взаимното опознаване на българи и унгарци, за българската и за ун-

гарската култура. А то е от полза на всички нас.

Шест години е заместник-директор на Унгарския културен институт в София. Преди това е в Прага, Вашингтон, Белград. В София прекарва най-дълго време и вероятно най-плодотворните години от живота си. Жалко, че го няма вече между нас, да ни разкаже за тях или пък да ги опише. Но за тях биха говорили такива творци на българската култура като Валери Петров, Нино Николов, Александър Миланов, Ицхак Финци, или покойният Едуард Захариев.

Той пръв осъществи идеята си и създаде театър в Унгарския културен институт. Три пъти седмично българските актьори от "Сатиричен театър", пред препълнен салон, пресъздаваха образите от пиесите на Ишван Йоркень "Семейсто Тот" и "Игра на котки", на Акош Кертес "Милост за кюравия", на Фридьеш Каринти "Сауна", Ишван Чурка "Голямото чистене", на Дьорд Швайда "Светото семейство". С радост и

вътрешна убеденост, че служи на едно благородно дело той не жалеше сили, за да запознае българската публика и читатели с произведенията на Ержебет Галгоци, Анна Йокаи, Ференц Каринти, Дьорд Молдова, Миклош Радноти и още много други. Истински обичаше и уважаваше България, познаваше нейната история, литература, култура, изкуство, свободно говореше български език и всичко това беше предал и на сина и на съпругата си. Затова и след като се завърна със семейството си в Унгария за него беше съвсем естествено да запише детето си в българското училище в Будапеща. На изпращането му в Унгарския културен институт в София, 4-годишният му син декламира "Аз съм българче... българин да се наричам, първа радост е за мене!" А и двамата, баща и син, са унгарци. Лайош Хаднадъ, наистина носеше в сърцето си България. Затова и неговите български приятели няма да го забравят.

П. П.

Вани за красиво тяло

Няма жена, която да не иска кожата ѝ да е нежна, кадифена и еластична. Както кожата на лицето, така и кожата на тялото се нуждае от целогодишни грижи, които да ѝ действат подхранващо, тонизиращо и да я защитават от различните атмосферни агресии.

Вана от тайните на Клеопатра

Необходими билки за нея са: лайка, полски хвоц, риган, конски босилек, бутрак, змийско мляко, коприва. Настойката на всяка трева се прави отделно.

Вземете средно по 100 г сушени или 600 г свежи билки. Залейте всяка от тях с 1 л хладка вода, оставете ги на котлона да заврат, свалете и оставете отварата 40-50 мин. на топло. Прецедете билките, а отварите изсипете във ваната. Долейте необходимото ви количество вода. Температурата трябва да е 36-38 градуса, а продължителността на процедурата от 5 до 20 мин. Правете тези вани 1 месец, по 2-3 пъти седмично. Преди ваната вземете душ, но не употребявайте сапун! След ваната не се изплаквайте само подсушете тялото с мека хавлиена кърпа. Тези вани правят кожата устойчива и еластична и тонизират целия организъм.

Вана "Японска роза"

Напълнете ваната, запалете някаква ароматна свещ, а във водата излейте 200 мл розова вода и сложете листенца от свежа роза. След пет минути влезте във ваната и стойте 15-20 мин.

Така се освежават красавиците на Изтока.

Африканска вана

Сипете във водата екстракт от коаланус, който почиства вътрешно организма, масло от боабаб и сусам, които пък омекотяват и успокояват кожата. Продуктите може да намерите в аптеките.

Млечно-медена вана

Изсипете в 1-1,5 л хладка вода 55 г сода бикарбонат и 120 г сол. Разтворете ги като бъркате няколко минути. Вземете толкова сухо мляко, колкото, като го разтворите във вода да получите според указанията на опаковката 1,5 л течност, загрейте на котлона и разтворете в него 0,5 кг мед. Напълнете ваната с необходимото ви количество вода (36-38 градуса), изсипете първо солената смес, после – медената и разбъркайте. Стойте 15-20 мин изплакнете тялото, но не употебявайте сапун! Тази вана ще направи кожата ви мека и лъскава.

Орехова вана

Варете 1 час 250 г. пресни орехови листа в 5 л вода на бавен котлон. Съдът, в който варите, трябва да е с капак. Прецедете отварата и я изсипете във водата, с която сте напълнили ваната. Температурата не трябва да превишава 36 градуса. Тази вана е много лечебна. Нейната продължителност трябва да е 20 мин.

Чайна вана

Залейте 4 ч. л. черен чай с 1 ч. ч. вряла вода. Похлупете съда и оставете чая 10 мин. Прецедете отварата и я изсипете във водата на ваната. Полежете 30 мин. Тази вана тонизира целия организъм и придава на тялото лек загар.

Вана за порцеланова кожа

Разтворете 500 мл топла вода 1 пакет хума, разбъркайте и оставете сместа половин час. След това я излейте в напълнената с вода вана. Стойте 20 мин, изплакнете се под душа, но не употребявайте сапун!

Вана с морска сол

Като козметично средство морската сол стимулира обмяната на веществата, почиства порите и минералните вещества от нея проникват в кожата ни. От това тя става нежна и гладка. За една вана са ви необходими 500 г морска сол. Полежете 20 мин след това вземете бърз душ, без да употребявате сапун или душ-гел, подсушете с мека кърпа и се намажете с овлажняващ крем, за да предотварите изсушаването на кожата. След солена вана препоръчително е да прекарате в леглото поне 10 мин. Тази почивка ще усилва въздействието на лечебната процедура.

Вана с екстракт от хвойна

За да изглеждате бодра, направете си вана с 3 с. л. екстракт от хвойна и 3 капки евкалиптовото масло. Вземете удобна поза и отпуснете всички мускули. Главата трябва да е на високо, а гърдите над водата. Достатъчно е да престояте 15 мин в тази вана и ще си върнете настроенето и тонуса.

Баня за ръцете

За кадифени ръце правим следната баня: смесваме 1 ч. ч. суроватка с отвара от лайка или липовият (заливаме 1 шепя от билката с вряла вода, оставаме я похлупена 15-20 мин и я прецеждаме). Държим ръцете си потопени в тази баня 10 мин.

БАНИ ЗА КРАКАТА

- Ако имате нежни стъпала, смесете 1 ч. ч. сметана с 2-3 ч. л. пшенично брашно, разбъркайте добре и нанесете върху стъпалата. След като маската поизсъхне, изплакнете с топла вода.
- За освежаване на краката правете следната баня: залейте шепя коприва с вряла вода и я оставете под капак 10 мин. Разрежете отварата с малко топла вода и потопете краката за 15-20 мин.
- Ако краката ви се потят, измийте ги и ги напудрете със смес от 10 г стипца и 20 г талк. Добре действа и баня от дъбови кори – 200 г дъбови кори се варят 30 мин в 2 л вода. Отварата се разрежда с 1 ч. ч. гореща вода и краката се киснат половин час.

Есен

През градини лют и гневен бяга
Севернякът с дългата тояга,

Севернякът с калните цървули
де какво застигне, бий и брули.

Свърна там във белите тополи,
дето връх в небето са заболи -
стволи бие, златни листи рони,
златни листи от сребърни клони.

И остаха белите тополи,
и остаха, бедничките, голи.

Ей го после гневно пък забрули
сгушените зад купата дюли,
и доде гневът му се насити,
станаха на циганки, горките.

Свела се е като мъченица
там сред двора старата черница,
а до нея клонестата круша
тихите ѝ жалби мълком слуша -
слуша и си празно гняздо люлка,
като майка, като скръбна булка.

Асен Разцветников

Есенна картина

Духна вятър от усои
и небето проясни,
ширнаха се без граница
тъмноодри висини.

И звездите към земята
гледат с уплах и тъга:
те едвам я разпознават -
кална, дрипава сега.

Пею Яворов

Шарени перца

Триста шарени петлета
впрегна в своята карета
и сред пух и перушина
Есента оттука мина.

Вятърът раздуха леко
перушинките далеко -
златни, огнени, ръждиви...
Хем вълшебни, хем красиви!

Разпиля ги по тревата,
по дърветата в гората
и вълшебните боички
бързо оцветиха всички.

Галина Златина

Листата

Една сутрин кичестата липа в гората се пробуди изтръпнала от студ.
- Какво ли е станало? - помисли тя и разгледа наоколо.

Първите лъчи на слънцето се мятаха през високите върхове и падаха върху гората. И цялата гора изглеждаше сребърна и блещеше, блещеше.

И листата на липата бяха сребърни и също блещяха.

Беше тихо, тихо. Нищо живо се не обаждаше. Само близкият поток шумеше и водите му бягаха надолу, бистри и студени.

- Какво има? -пошушна липата.

- Слана, студена слана падна нощес - обади се един лист.

Той искаше да каже още нещо, но се отрони и бавно падна.

Липата чу въздишката му. Скоро след това падна друг лист. По него друг...

- Листенца, какво правите?... Стойте! Защо падате?

- Сбогом, сбогом, мила липо, наша родна майко - зашепнаха листата. - Есента е дошла вече. Нашият живот е свършен. Ние трябва да паднем, но в нашите пазухи ние отгледахме малки пъпки, пълни с живот. Те са облечени хубаво. Техните кафени люспички, макар и тънки, ще пазят сърцата им от студ и мраз. Те всякога ще бъдат готови за новия живот, който ще дойде с пролетта. От тях ще се развият нови листенца и ти пак цяла ще се облечеш с тях, стара майко. Сега сбогом! Сбогом!

- Сбогом! - пошушна липата.

И пожълтелите, попарени от сланата листи почнаха полека едно след друго да падат като златни птички около дънера на своята майка липа.

Елин Пелин

Важни телефонни номера на българските институции:

Републиканско самоуправление:	216-4210
Столично самоуправление:	216-4211
Дружество:	216-6560
Посолство:	322-0836, 322-0824
Културен институт:	269-4246
Училище:	474-0536, 474-0537
Църква:	215-0039
Авиокомпания "Балкан":	317-1818
Хотел "Рила":	216-1621
Ресторант "Царевец":	216-1797

Четете списание "Хемус" и по интернет: slovo.orbitel.bg/haemus

Съобщения:

На 3 декември от 14.30 ч. до 17.00 ч. в офиса на Българското републиканско и Столичното самоуправление в Будапеща (IX район, ул. "Лоня" 41) ще се проведе "открит ден". Каним всички, които се интересуват от работата и проблемите на административния орган на българското малцинство в Унгария, да се запознаят отблизо и се информират пряко по всички въпроси, свързани с малцинствената политика и нейното практическо приложение.

Правните консултации ще се проведат на 3 и 17 декември 2001 г. от 15.00 часа в Българското републиканско самоуправление 1093 Budapest, Lónyay u. 41.

Предстоящо

На 8 декември дядо Мраз (или унгарския дядо Микулаш) ще раздава подаръци за послушни деца на тържеството в Българския културен дом. Децата от Българското училище под ръководството на учителката Цанка Маринова ще възпроизведат коледна вечер в патриархалното българско семейство с традиционните български ястия, пита с късмети и коледарски песни. А в торбичката с подаръци, освен шоколадите и лакомствата на дядо Мраз ви очаква и изненада...

На 13 и 14 декември Институтът за история на XX век организира конференция по въпросите на малцинствената политика в Унгария след промяната през 1989 година.

Конференцията е под патронажа на президента на Република Унгария Ференц Мадл и ще се проведе в "Каройи Палота" в Будапеща (Budapest, Károlyi Mihály u. 16.).

За участие в нея са поканени видни представители на научния и общественостополитически живот на Унгария, председателите на републиканските самоуправления и директорите на техните изследователски институти.

На 18 декември кино "Мювейс" (Budapest, Teréz krt. 30) ще се проведе Преглед на филмите на малцинствата. За фестивала са поканени и гости от различни страни, между които и българската режисьорка Иглика Трифонова, известна на широката публика в България и Унгария с филма "Писмо от Америка".

СЪОБЩЕНИЕ

Българското самоуправление в IX столичен район ще проведе годишния си "Открит ден", или среща с избирателите, на 5 декември 2001 г. (сряда) от 16,00 до 18,00 ч. в седалището на самоуправлението, Будапеща, IX район, ул. "Ленхошек", 4.

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ И СТОЛИЧНОТО БЪЛГАРСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Български вестник ISSN 1416-3098. Bolgár Hírlap. Megjelenik havonta a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a helyi bolgár önkormányzatok támogatásával. Излиза всеки последен ден от месеца без юли и август. Отговорен издател: Димитър Цуцуманов. Редакция: Татяна Кръстева, Петър Петров, Моника Тютюнкова. Адрес на редакцията: Szerkesztőség: 1093 Budapest, Lónyay u. 41. Tel.: 216-4210. E-mail: bolgonk@mail.axelero.hu. Felelős kiadó: Czuczumanov Dimiter. Szerkesztőség: Kraszteva Tatjana, Petrov Péter, Tyutyunkov Monika. Печатница/Nyomda: PUBLICITAS. Цена/Ára: 50,- Ft. Публикуваните материали изразяват мненията на техните автори. Материали и снимки не се пазят и не се връщат! Всеки брой приключва на 15-то число от месеца.

ЦАР ИВАН АЛЕКСАНДЪР 1331–1371

Предполага се, че е роден в началото на XIV в. Син на деспот Страцимир и на Кераца Петрица. По майчина линия е далечен потомък на Асеновци, правнук на Иван Асен II. Това той изрично подчертава и след възкачването си на престола приема името Асен. По бащина линия е от Тертеровия род, дал няколко владетели на българския престол. Управлявал Крънската и Ловешката област. Заема престола след преврат срещу цар Иван Стефан, организиран от болярите Раксин и Филип.

Новият цар трябвало да покаже воля и решителност, което се постига най-лесно чрез победоносна война. Още същата година повежда войските си срещу Византия като завладява градовете в Южна Тракия (без Месемврия) и "се завърнал в страната с голяма плячка". Сега бърза да уреди отношенията си със Сърбия, което става с династичен брак – сестра му Елена се омъжва за крал Стефан Душан. Отношенията със северния съсед, Влашкото княжество, са уредени по подобен начин – още преди да заеме престола се жени за Теодора, дъщеря на влашкия войвода Иванко Бесараб. От този брак се раждат Михаил Асен, Иван Страцимир, Иван Асен и една дъщеря. Не така благоприятно се развили отношенията обаче вътре в държавата. Оформя се болярска опозиция начело на която застава боляринът Белаур. Андроник III веднага се възползва от това и византийските войски опустошават големи български територии "без да щадят дори житните снопи по харманите". Иван Александър не изпада в паника и войските му само за пет денонощия стигат от Търново до Русокастро (Бургаско), където на 18 юли 1332 г., с помощта на отряд татарски конници, византийците са напълно разбити. Последвал нов династичен брак – 8 годишният Михаил Асен е сгоден за племеницата на Андроник III – Мария. Градовете от Тунджа до Черно море отново са върнати в българската държава. Сега идва ред и на разбунтувалите се боляри. През 1336 г., както пише хронистът, Иван Александър "хвана с ръка всички свои врагове, подложи ги под нозете си и установи крепка тишина във вселената".

През 1341 г. се намесва в между-

особиците, избухнали за византийския престол и българските войски стигат до Одрин и Димотика. Три години по-късно регентите на малолетния Йоан V Палеолог му връщат десет крепости, между които Пловдив, Цепина, Кричим и др. Това е и последното териториално разширение на българската държава.

Турските орди започват все по често да опустошават българските земи – 1346, 1347, 1349. Иван Александър не може да прозрے обаче турската опасност. Вместо единение и укрепване на държавата той на практика я разделя на две: обявява Иван Страцимир и Иван Асен за царе, които получават владения във Видинско и Преславско. (Престолонаследникът Михаил Асен няма деца). В 1340 г. доусложнява семейните отношения като се жени за търновската еврейка Сара, която след покръстването си приема името Теодора. От този брак се раждат Иван Шишман и Иван Асен и три дъщери – Кера Тамара, Кераца и Десислава (Василиса?). Последвал нов неочакван ход на българския цар – обявява Иван Шишман за престолонаследник, на което Иван Страцимир отговаря като се оттегля от Търновското царство. Междувременно турската опасност продължава да нараства.

Иван Александър почива на 17 февруари 1371 г. след 40-годишно царуване. Безспорно съдбата му отрежда важна роля в едно бурно историческо време, когато се решава съдбата на българската държава. За ловък дипломат, опитен и храбър войн и духовно издигната личност, той не притежава историческата дълновидност да осъзнае опасността, надвиснала над българската държава. Вместо решителна борба срещу новите нашественици, той даже не се колебава да ги извика на помощ в конфликтите си с Византия и маджарите. Но това не е характерно само за него, а за всички тогавашни балкански владетели. Тази липса на еди-

нодействие определя за векове напред съдбата на балканските народи.

Съвременниците му шпшат, че цар Иван Александър бил "украшен с всякакви добродетели", че той бил "най-христолюбивият цар... по вяра и благочестие, по сърце и прав." И във всичко това има голяма доза истина. Той щедро дарява с привилегии, земи и пр. много манастири като Бачковския, манастирите около Търново, в Света гора, Келифарено, София, Несебър и др. Решително се противопоставя и на опитите на Римската църква да подчини българското православие, води борба срещу еретичите, даже на два пъти, през 1350 и 1359 г. свиква антиеретически събори, които лично председателства, срещу богомилите, адамитите и др. ереси.

Иван Александър е голям покровител на книжнината и изкуствата. Не случайно съвременниците му го титуловат като "книголюбец". А най-добрите свидетели за това са такива забележителни паметници като Манасиевата хроника, Лондонското четвроевангелие, Томичовият псалтир и др. Именно неговото царуване с право се определя като "втори златен век" на българската култура и книжнина. Сам той не е човек на перото, но както се вижда е голям радетел за просвета и книжовност. Неговият образ е изписан в костницата в Бачковския манастир, в църквата край с. Иваново, Русенско, в споменатите Манасиева хроника и Лондонското четвроевангелие (Виж снимката!). А неизвестния автор на "Песнивеца" го определя като "румен, доброзрачен и красив на вид, гледащ сладко на очи всички".

Петър Петров